

Una habitació amb vistes

Carles Montpart Tura

En la línia de recuperació de textos clàssics que anem comentant en els últims articles, destaca especialment la tasca que duu a terme darrerament l'editorial Viena amb la seva col·lecció "Club Victòria". Fins ara se n'han publicat sis títols, el segon dels quals és el que comentem avui, una nova traducció d'Una habitació amb vistes, d'E. M. Forster.

Una col·lecció de clàssics anglesos

"Club Victòria" s'afegeix, doncs, a les altres dues col·leccions de textos clàssics que ens ofereix, amb una presentació sempre exquisida, l'editorial Viena: "El Cercle de Viena", dedicada a la descoberta de clàssics moderns del segle XX inèdits en català, i que ja compta amb més de noranta títols, i "Petits plaers", una selecció de novel·les breus dels grans autors del segle XX, fins ara amb vint-i-cinc títols al seu catàleg.

"Club Victòria", per la seva part, es presenta com una col·lecció d'àmbit més específic, ja que pretén reunir algunes de les millors novel·les clàssiques angleses, fins ara inèdites o introbables en català, amb noves traduccions i en una edició de format gran i amb tapa dura. Els títols publicats fins avui són els següents: *Seny i sentiment*, de Jane Austen; *Una habitació amb vistes*, d'E. M. Forster; *La formació d'una marquesa*, de Frances Hodgson Burnett; *Agnes Grey*, d'Anne Brontë; *Mansfield Park*, de Jane Austen i *Jane Eyre*, de Charlotte Brontë.

Un membre del grup de Bloomsbury

Edward Morgan Forster (Londres, 1879 - Coventry, 1970) va viure de petit a Rooks Nest, una casa de Herfordshire, prop de Stevenage, un poble a poc més de cinquanta quilòmetres de Londres. El seu pare, que era un arquitecte gal·lès, va morir de tuberculosi un any i mig després del seu naixement. La seva mare,

Alice Clara (Lily), pertanyia a una classe intel·lectual mitjana-alta. El futur escriptor, que de petit era més aviat malaltís i escanyolit, va estudiar primerament al Col·legi Tonbridge, a Kent, època que sempre recordarà negativament a causa de la rigidesa i del maltracte habitual que el sistema escolar anglès de l'època victoriana infligia als seus alumnes. En canvi, el seu ingrés al King's College, a Cambridge, on va estudiar literatura clàssica i història, li proporcionarà l'entrada a un nou món molt més tolerant i respectuós. Allí va formar part de la mítica societat secreta "Els Apòstols", molts integrants del qual van arribar a formar part del Grup de Bloomsbury, la primera associació intel·lectual anglesa on homes i dones van estar en igualtat de condicions. Gràcies a haver estat membre d'aquest cenacle, doncs, també conegut com a "Cambridge Conversazione Society", Forster va conèixer personatges com John Maynard Keynes, Lytton Strachey o Virginia Woolf.

Per completar la seva formació, Forster va viure un temps a Itàlia, i quan va tornar a Anglaterra es va dedicar exclusivament a l'escriptura, en part gràcies a la generosa herència rebuda de la seva tia Marianne Thornton. Va

E. M. Forster

establir una gran amistat amb el professor universitari i humanista Goldsworthy Lowes Dickinson, amb el qual va visitar, l'any 1914, Egipte, Alemanya i l'Índia, país on tornaria dos cops més i que tindria una gran influència en algunes de les seves obres. En finalitzar els seus estudis universitaris, va viatjar per tot Europa amb la seva mare — amb qui va tenir sempre una relació molt estreta— i va viure amb ella a Weybridge i Abinger Hammer, al comtat de Surrey, fins que ella morí l'any 1945.

Després de la Primera Guerra Mundial —durant la qual l'escriptor es va declarar objector—, E. M. Forster va dirigir un temps el periòdic laborista *Daily Herald* i va participar en les protestes contra la censura d'una novel·la lèsbica titulada *El pou de la solitud*, de Radclyffe Hall. Entre els anys 1930 i 1940 l'escriptor es va fer molt famós gràcies a les seves intervencions a la BBC, i fou nomenat president de la British Humanist Association. Més endavant, el van nomenar membre honorari del King's College de la Universitat de Cambridge, lloc on visqué des del 1946 fins al 1970, any de la seva mort a causa d'un ictus, als 91 anys. En vida, Forster va rebre diversos premis: el Femina, el Premi James Tait Black Memorial de ficció, The Order of the Merit i The Order of Companions of Honour, aquest últim atorgat per la reina Elisabet II.

Encara que Forster va ser conscient, des de la infantesa, que les seves inclinacions sexuals no es corresponien amb les de la majoria de la gent, i que se sentia més atret pels homes que per les dones, l'autor no va fer pública mai la

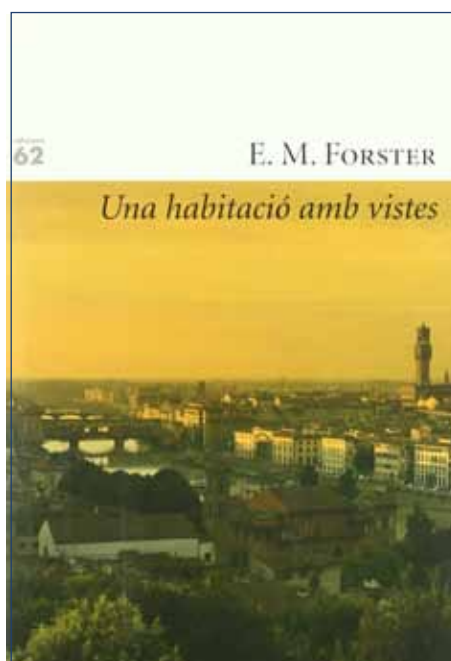
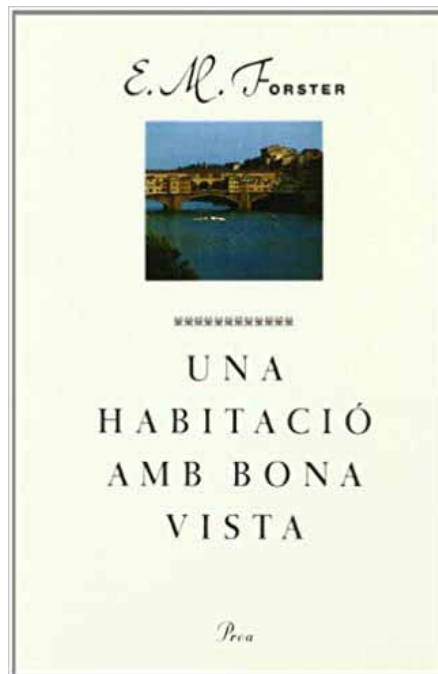
seva homosexualitat, probablement per protegir els sentiments de la seva mare. Aquesta és també la raó per la qual tant alguns dels seus contes com la novel·la *Maurice* no es van publicar fins després de la seva mort. Ara bé, la seva condició sexual era coneguda en el cercle de les seves amistats i va mantenir relacions amb diversos amants masculins al llarg de la seva vida adulta.

Novel·les, contes i assaigs

La producció novel·lística d'E. M. Forster està composta per sis títols que es van anar traduint al català al llarg dels últims vint anys del segle passat. El fet, però, que alguns no hagin estat reeditats fa que actualment només es pugin trobar a les biblioteques o a les llibreries de segona mà.

La primera novel·la que va escriure l'autor anglès va ser *Un món sense àngels* (Columna, 1997, traducció de Ma. Dolors Ventós) publicada l'any 1905, quan l'autor tenia 26 anys. Una carrera literària que continuarà amb *El viatge més llarg*, de 1907 (Columna 1987, traducció de Montserrat Abelló); *Una habitació amb vistes*, de 1908; *Howard's End*, de 1910 (Edicions 62, 1988, traducció de Toni Pascual, amb una "Presentació" de Marta Pesarrodonà); *Viatge a l'Índia*, de 1924 (Edicions 62, 2002, traduïda per Jordi Arbonès) i *Maurice*, obra escrita entre 1913 i 1914 però publicada pòstumament el 1971 (Columna, 1987, traduïda per Montserrat Abelló). *Arctic Summer* és una obra inacabada també publicada pòstumament el 2003, sense versió en català.

E. M. Forster és també autor d'un considerable conjunt de contes, recollits en part en català al volum

Tots els contes (Columna, 1996), de diversos assaigs, entre els quals destaca el de crítica literària *Aspectes de la novel·la* (Columna, 1992, amb traducció de Dolors Udina), i de guies i relats de viatges, com ara *Faros i Farelló: una evocació d'Alexandria* (Proa, 2002, amb traducció de Manuel Forcano), on l'autor reuneix diversos textos escrits durant la seva estada a Egipte com a col·laborador de la Creu Roja, l'any 1919.

Una habitació amb vistes

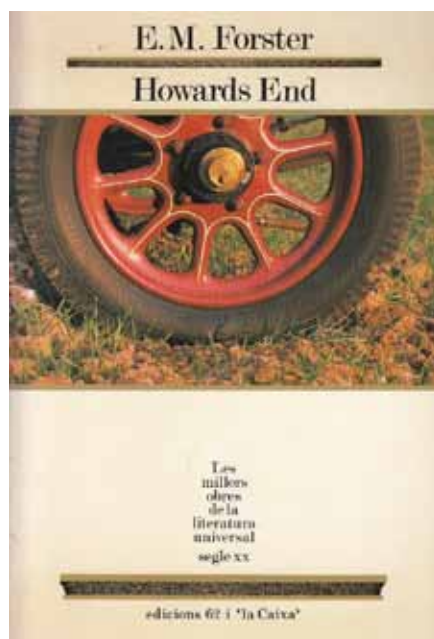
El títol que comentem avui, *Una habitació amb vistes* (Viena Edicions, 2021, amb traducció de Xavier Zambrano) va aparèixer en català per primer cop amb el títol d'*Una habitació amb bona vista* (Proa, 1992) amb traducció de Carme Serrallonga —i no de Ramon Folch i Camarasa, com ressenya erròniament la Viquipèdia— i reeditada posteriorment amb el títol amb què ara torna a aparèixer *Una habitació amb vistes* (Edicions 62, 2002).

Qualificada per Marta Pesarrodona de "comèdia domèstica" i de "relat satíric de l'anglès a l'estranger" ("Presentació" de *Howards End*, p. 5 i 9), i ambientada a principis del segle XX —quan les dones angleses de classe mitjana-alta comencen a portar vides més independents i aventureres— en aquesta novel·la Forster planteja la història de Lucy Honeychurch, una jove anglesa que, acompanyada de la seva cosina soltera Charlotte Bartlett, arriba a Florència en el transcurs d'un viatge pel continent. Diverses experiències viscudes en aquesta emblemàtica ciutat faran que la protagonista es vagi replantejant un futur que, com a obedient noia de casa bona, havia de passar inexorablement per un

prometatge i un casament amb un elegant i educat pretendent de la seva mateixa classe social.

Forster, que en tota la seva novel·lística destaca especialment per analitzar i descriure els conflictes que es generen entre aquelles persones que s'aferren a les rígides convencions socials i aquelles que lluiten per desentendre'n, ens ofereix en aquesta ocasió una acurada trama a través de la qual el lector assistirà a la progressiva descoberta dels anhels més profunds d'independència de la protagonista. L'estada a Itàlia operarà en Lucy un canvi transcendental: "Els seus sentits s'havien expandit. Pressentia que no hi havia ningú que no li pogués arribar a caure bé, que les barreres socials eren inamovibles, sens dubte, però no especialment altes. Les pots saltar exactament com saltes dins el clos d'un oliverar d'un pagès dels Apenins, i ell s'alegra de veure-t'hi. Havia tornat amb una mirada nova" (p. 142)

La segona part de la novel·la transcorre al comtat de Surrey, al sud-est d'Anglaterra, i narra la relació entre Lucy i Cecil Vyse, un pretensió i esnob noi de classe alta amb qui la protagonista s'acaba prometent. El narrador presenta Cecil amb aquesta caricatura: "Era medieval. Com una estàtua gòtica. Alt i refinat, amb unes espatlles que semblaven haver-se fet quadrades a còpia d'un esforç de voluntat i un cap que mirava les coses una mica més per sobre del que és habitual; s'assemblava a aquells sants exigents que fan guàrdia a les portalades de les catedrals franceses" (p. 114). La relació, però, no arribarà a bon port perquè la reaparició de la

coneixença que Lucy va fer a Florència, el jove George Emerson, educat per un pare amb idees socialistes i de tarannà molt diferent al de Cecil, la tornarà a encarar amb els seus desitjos reals. I és que, com ens reporta el narrador, "la relació que en Cecil concebia era feudal: la de protector i protegit. No tenia la més petita traça del sentiment de camaraderia que l'ànima de la Lucy anhelava" (p. 196).

Una visió crítica d'Anglaterra

No cal dir que E. M. Forster aprofita la trama per donar-nos una magistral visió irònica de l'alta societat anglesa de l'època. Una societat que ha alçat un imperi però que està plena de tics classistes i de convencionalismes absurds, amb un pes excessiu de la religió, i on especialment la dona veu reprimida constantment la seva voluntat. Charlotte li explica d'aquesta manera a la seva cosina per què "la majoria de coses eren impròpies d'una dama": "No es tractava que les dones fossin inferiors als homes, sinó diferents. La seva missió era inspirar els altres per tal que assolissin coses importants, no pas assolir-les elles mateixes. Indirectament, mitjançant el tacte i una reputació irreprotxable, una dama podia assolir moltes coses. Però si entrava de ple en la contesa, de primer la renyarien, després la menysprearien i finalment la ignorarien. S'havien escrit molts poemes que il·lustraven aquest argument" (p. 57).

En aquesta mateixa línia, el narrador ens fa saber l'opinió que té la mare de la Lucy, de les escriptores: "Res no irritava tant la senyora Honeychurch com que les dones es dediquessin a la literatura. De grat abandonaria qualsevol tema de conversa per llançar una invectiva contra les dones que (en lloc d'ocupar-se de la casa i dels fills) busquen fer-se famoses amb la lletra impresa. La seva actitud podria resumir-se així: 'Si s'han d'escriure llibres, que els escriguin els homes'" (p. 177).

Una societat, també, que quan viatja sol actuar als llocs on arriba amb un irrefrenable i patètic sentit de superioritat. El senyor Beebe, un clergue anglicà que la protagonista troba casualment a Florència, per exemple, opina això dels seus amfitrions: "Els italians són molt desagradables. Sempre estan tafanejant, s'assabenten de tot i saben el que volem abans i tot que nosaltres ho decidim. Estem a la seva mercè. Ens llegeixen el pensament i s'anticipen als nostres desitjos" (p. 50). Més endavant, la senyoreta Lavish, una escriptora crítica amb el tarannà anglès, afirmarà que "l'estretor d'esperit i la superficialitat del turista anglosaxó és una autèntica plaga" (p. 81).

Una habitació amb vistes ha estat portada al teatre diverses vegades i se n'han fet adaptacions radiofòniques i musicals, però sens dubte és la versió cinematogràfica dirigida per James Ivory la que va contribuir definitivament a la seva popularitat. El film, protagonitzat per Helena Bonham Carter com a Lucy i Maggie Smith com a Charlotte, es va estrenar l'any 1985 i va obtenir tres Oscars, cinc premis BAFTA i un Globus d'Or. Actualment està disponible a Amazon Prime, en una molt bona versió doblada al català. ■

